

มคอ. 4 รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม
(Field Experience Specification)

รหัสวิชา 0116442 สหกิจศึกษา
(Cooperative Education)

รายวิชานี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาภูมิศาสตร์
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ

สารบัญ

หมวด		หน้า
หมวดที่ 1	ข้อมูลทั่วไป	1
หมวดที่ 2	จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์	2
หมวดที่ 3	การพัฒนาผลการเรียนรู้	2
หมวดที่ 4	ลักษณะและการดำเนินการ	4
หมวดที่ 5	การวางแผนและการเตรียมการ	6
หมวดที่ 6	การประเมินนิสิต	7
หมวดที่ 7	การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม	8

รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม
(Field Experience Specification)

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัส ชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่เรียนพร้อมกัน และคำอธิบายรายวิชา (นำมาจาก มคอ.2)

0116442 สหกิจศึกษา

6(0-16-0)

Cooperative Education

บูรพาวิชา : -

ควบคู่ : -

ปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานอื่น ที่ตรงตามสายวิชาชีพและความเชี่ยวชาญของสาขาวิชาภูมิศาสตร์ตามข้อกำหนดและกระบวนการสหกิจศึกษา ภายในระยะเวลา 16 สัปดาห์ พร้อมจัดทำและนำเสนอรายงานสหกิจศึกษา

Working in other establishments or organizations that meets the expertise of geography, according to the requirements and process of cooperative education for 16 weeks. At the same time prepare and present cooperative education report.

2. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา

วิทยาศาสตร์บัณฑิต วิชาประสบการณ์เชิงปฏิบัติ

3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบ/ อาจารย์ที่ปรึกษาการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา ผศ. ศุภรัตน์ พิณสุวรรณ และ คณาจารย์

อาจารย์ที่ปรึกษาการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม ผศ. ศุภรัตน์ พิณสุวรรณ และ คณาจารย์ในหลักสูตร

4. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่กำหนดให้มีการฝึกประสบการณ์ภาคสนามตามแผนการศึกษาของหลักสูตร

ภาคการศึกษาที่ 2/2567 ชั้นปีที่ 4

5. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาประสบการณ์ภาคสนามครั้งล่าสุด

4 พฤศจิกายน 2567

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของประสบการณ์ภาคสนาม

เพื่อให้บัณฑิตมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชนและเอกชน

2. วัตถุประสงค์ของประสบการณ์ภาคสนาม

- 2.1 ปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาภูมิศาสตร์ได้
- 2.2 จัดทำโครงการที่เป็นไปตามข้อกำหนดร่วมกันระหว่างหลักสูตรกับหน่วยงานได้
- 2.3 จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา และนำเสนอผลงานของโครงการได้
- 2.4 แสดงออกถึงการเปิดรับองค์ความรู้ใหม่และประยุกต์ใช้งานอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

หมวดที่ 3 การพัฒนาผลการเรียนรู้

ให้อธิบายมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านที่สอดคล้องกับ มคอ. 2 ดังนี้

1. ความรู้หรือทักษะที่ต้องการพัฒนาจากการฝึกประสบการณ์ภาคสนามหรือจากสถานประกอบการ	2. กระบวนการกิจกรรมที่จะพัฒนาความรู้หรือทักษะตาม ข้อ 1	3. วิธีการวัดและประเมินผล การเรียนรู้แต่ละด้านที่เกี่ยวข้อง
<p>1. คุณธรรม จริยธรรม</p> <p>1.1 เคารพปฏิบัติตามกฎระเบียบและของบังคับต่าง ๆ ของหน่วยงานที่ไปปฏิบัติสหกิจศึกษา</p> <p>1.2 มีวินัย ตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อหน่วยงานที่ไปปฏิบัติสหกิจศึกษา</p> <p>1.3 มีจิตบริการ</p> <p>1.4 มีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ</p> <p>1.5 มีความซื่อสัตย์สุจริต และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น</p> <p>1.6 ตระหนักในคุณค่าของคุณธรรมและจริยธรรม</p>	<p>การปฏิบัติสหกิจศึกษาในหน่วยงาน ซึ่งมีกฎระเบียบ และงานที่ได้รับมอบหมาย</p>	<p>การประเมินของหน่วยงานและการส่งรายงานหลังการปฏิบัติสหกิจศึกษา</p>

1. ความรู้หรือทักษะที่ต้องการพัฒนาจากการฝึกประสบการณ์การสนามหรือจากสถานประกอบการ	2. กระบวนการกิจกรรมที่จะพัฒนาความรู้หรือทักษะตาม ข้อ 1	3. วิธีการวัดและประเมินผล การเรียนรู้แต่ละด้านที่เกี่ยวข้อง
<p>2. ความรู้</p> <p>2.2 มีทักษะปฏิบัติและความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานที่ฝึกปฏิบัติ</p> <p>2.3 สามารถนำความรู้ทางภูมิศาสตร์ไปอธิบายปรากฏการณ์และใช้แก้ปัญหาในพื้นที่ได้</p>	<p>การปฏิบัติสหกิจศึกษาในหน่วยงาน ซึ่งมีการใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องและ งานที่นิสิตได้รับมอบหมายจากหน่วยงาน ซึ่งต้องใช้ความรู้ทางภูมิศาสตร์ไปอธิบายปรากฏการณ์และใช้แก้ปัญหาในพื้นที่</p>	<p>การประเมินของหน่วยงาน และรายงาน และการนำเสนอหลังการฝึกปฏิบัติ</p>
<p>3. ทักษะทางปัญญา</p> <p>3.2 สามารถวิเคราะห์ปรากฏการณ์และแก้ปัญหาโดยใช้เทคนิคทางภูมิศาสตร์</p> <p>3.3 สามารถคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยใช้ความรู้ทางภูมิศาสตร์</p>	<p>การปฏิบัติสหกิจศึกษาในหน่วยงาน ซึ่งนิสิตได้รับมอบหมายงานจากหน่วยงานให้ปฏิบัติ ซึ่งต้องใช้ความรู้ทางภูมิศาสตร์และ ความคิดสร้างสรรค์ในการวิเคราะห์และแก้ปัญหา</p>	<p>การประเมินของหน่วยงาน</p>
<p>4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ</p> <p>4.1 มีภาวะผู้นำและภาวะผู้ตาม มีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเหมาะสม</p> <p>4.2 ตระหนักในความแตกต่างหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้</p> <p>4.3 มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง</p> <p>4.4 รู้จักบทบาทหน้าที่และมีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานที่ไปปฏิบัติสหกิจศึกษา</p>	<p>การปฏิบัติสหกิจศึกษาในหน่วยงาน ซึ่งนิสิตได้รับมอบหมายงานจากหน่วยงานให้ปฏิบัติ ต้องทำงานร่วมกับนิสิตที่ไปปฏิบัติสหกิจศึกษา จากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ</p>	<p>การประเมินของหน่วยงาน</p>

1. ความรู้หรือทักษะที่ต้องการพัฒนาจากการฝึกประสบการณ์การสนามหรือจากสถานประกอบการ	2. กระบวนการกิจกรรมที่จะพัฒนาความรู้หรือทักษะตาม ข้อ 1	3. วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แต่ละด้านที่เกี่ยวข้อง
<p>5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ</p> <p>5.1 มีความสามารถในการใช้กระบวนการวิจัยในการคิด วิเคราะห์ในการปฏิบัติงานระหว่างการปฏิบัติสหกิจศึกษา</p> <p>5.2 มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงาน</p> <p>5.3 มีความสามารถในการสื่อสาร หรือการนำเสนอผลงานที่ได้รับมอบหมาย</p>	<p>การปฏิบัติสหกิจศึกษาในหน่วยงาน ซึ่งนิสิตได้รับมอบหมายงานจากหน่วยงานให้ปฏิบัติ ต้องใช้การคิดวิเคราะห์ และ ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ เพื่อการปฏิบัติงาน และ นำเสนอ</p>	<p>การประเมินของหน่วยงาน และรายงาน และการนำเสนอหลังการฝึกปฏิบัติ</p>

หมวดที่ 4 ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายโดยทั่วไปของประสบการณ์ภาคสนามหรือคำอธิบายรายวิชา

ปฏิบัติสหกิจศึกษาทางภูมิศาสตร์ในหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐ หรือภาคเอกชนเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 16 สัปดาห์โดยมีการสรุปและนำเสนอผลงานที่ฝึกสหกิจศึกษา

2. กิจกรรมของนิสิต

การฝึกปฏิบัติงานทางภูมิศาสตร์ตามที่หน่วยงานมอบหมาย

3. รายงานหรืองานที่นิสิตได้รับมอบหมาย

รายงานหรืองานที่ได้รับมอบหมาย	กำหนดส่ง
รูปเล่มรายงานผลการปฏิบัติสหกิจศึกษา	หลังจากการปฏิบัติสหกิจศึกษาเสร็จ
การนำเสนอผลการฝึกปฏิบัติสหกิจศึกษาแบบปากเปล่า	ภายใน 1 สัปดาห์หลังจากการปฏิบัติสหกิจศึกษาเสร็จ
Power point ผลการปฏิบัติงาน	ก่อนการนำเสนอาน 2 วัน
การจัดโครงการสัมมนาหลังการฝึกสหกิจศึกษา	หลังจากการปฏิบัติสหกิจศึกษาเสร็จ

4. การติดตามผลการเรียนรู้การฝึกประสบการณ์ภาคสนามของนิสิต

คณาจารย์ของสาขาวิชาภูมิศาสตร์นิเทศระหว่างการศึกษาปฏิบัติงานของนิสิต 1 ครั้ง

5. หน้าที่และความรับผิดชอบของพนักงานที่เลี้ยงในสถานประกอบการ ที่ดูแลกิจกรรมในภาคสนาม

1. มอบหมายงานให้นิสิตปฏิบัติสหกิจศึกษา
2. ดูแลให้คำปรึกษา และแนะนำเกี่ยวกับงานที่มอบหมายแก่นิสิต
3. ประเมินผลการปฏิบัติงาน พร้อมข้อเสนอแนะ

6. หน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา/ อาจารย์นิเทศ

1. การให้คำปรึกษาและช่วยแก้ปัญหาระหว่างการฝึกปฏิบัติงานของนิสิต
2. การออกนิเทศนิสิต ณ หน่วยงานที่นิสิตปฏิบัติงาน
3. การประเมินผลการปฏิบัติงานของนิสิต

7. การเตรียมการในการแนะแนวและช่วยเหลือนิสิต

มีการปฐมนิเทศนิสิตก่อนการปฏิบัติสหกิจศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อม และ แนะนำการปฏิบัติตน ระหว่างการปฏิบัติงาน

ให้นิสิตรายงานปัญหา และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติสหกิจศึกษา ทุก ๆ 2 สัปดาห์ต่ออาจารย์นิเทศผ่านทางช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ e-mail Line และ Facebook

8. สิ่งอำนวยความสะดวกและการสนับสนุนที่ต้องการจากสถานที่ ที่จัดประสบการณ์ภาคสนาม/สถานประกอบการ

โต๊ะทำงาน และ เครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติสหกิจศึกษา

หมวดที่ 5 การวางแผนและการเตรียมการ

1. การกำหนดสถานที่ฝึก

1. สถานที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาน่าจะเป็นหน่วยงานของภาครัฐ หรือภาคเอกชนก็ได้ ที่มีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับภูมิศาสตร์และอาจจะอยู่ในกรุงเทพฯ หรือจังหวัดอื่น ๆ ก็ได้
2. ให้นิสิตเลือกสถานที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา บนพื้นฐานของการฟังการนำเสนอในการสัมมนาหลังการไปปฏิบัติสหกิจศึกษาของรุ่นพี่ หรือติดต่อหน่วยงานใหม่ ๆ ที่มีการทำงานเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาภูมิศาสตร์
3. คณาจารย์ในสาขาพิจารณาความเหมาะสมของหน่วยงานที่นิสิตเสนอ

2. การเตรียมนิสิต

- 1) นิสิตที่จะไปปฏิบัติสหกิจศึกษา ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภูมิศาสตร์ ต้องเรียนรายวิชาที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติสหกิจศึกษา เช่น 0116231 การแปลความหมายแผนที่ 0116332 การทำแผนที่ 0116234 การสำรวจในสนามทางภูมิศาสตร์ 0116235 โฟโตแกรมเมตรี 0116331 การรับรู้จากระยะไกล 0116334 ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ 0116336 การวิจัยทางภูมิศาสตร์
- 2) อบรมก่อนการปฏิบัติสหกิจศึกษา ทั้งความรู้เกี่ยวกับระเบียบ ขั้นตอนการปฏิบัติสหกิจศึกษา รวมถึงเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ

3. การเตรียมอาจารย์ที่ปรึกษา / อาจารย์นิเทศ

1. อาจารย์ต้องศึกษาโครงสร้างการบริหาร และ ลักษณะการทำงานของหน่วยงานที่นิสิตไปปฏิบัติสหกิจศึกษา
2. การแลกเปลี่ยน วิธีการสอน และ การทำงาน และการคาดหวังของต่อนิสิต ของสาขาวิชา และ หน่วยงานที่นิสิตไปปฏิบัติสหกิจศึกษา

4. การเตรียมพนักงานที่เลี้ยงในสถานที่ฝึก

หน่วยงานที่นิสิตไปปฏิบัติสหกิจศึกษาจะมีพี่เลี้ยงที่หน่วยงานจัดเตรียมไว้เพื่อดูแล ให้คำปรึกษาและสอนงานให้ ตลอดระยะเวลาการไปปฏิบัติสหกิจศึกษา

5. การจัดการความเสี่ยง

หลังจากไปปฏิบัติสหกิจศึกษา 2 สัปดาห์ ให้นิสิตรายงานลักษณะงาน / ปัญหาที่ยังสาขาวิชา เพื่อหาทางแก้ไข และช่วยเหลือนิสิต ตลอดจนให้นิสิตรายงานความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคในการไปปฏิบัติสหกิจศึกษา ทุก ๆ 2 สัปดาห์ เพื่อการติดตามอย่างต่อเนื่อง

หมวดที่ 6 การประเมินนิสิต

1. หลักเกณฑ์การประเมิน

การประเมินผลการศึกษาของวิชาสหกิจศึกษาจะใช้เกณฑ์การประเมินเป็นระดับคะแนน “S” หรือ “U” ซึ่งมีความหมายของระดับคะแนนตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยทักษิณ ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2566

เกณฑ์การประเมินผล

เกณฑ์การประเมินผลเพื่อกำหนดระดับคะแนนตัวอักษรจะใช้เกณฑ์พิจารณา ดังนี้

1.1 คะแนนจากหน่วยงาน จำนวน 60 คะแนน ประกอบด้วย

(1) ผลการประเมินจากการปฏิบัติงาน 35 คะแนน

(2) ผลการประเมินรายงาน 25 คะแนน

1.2 คะแนนจากอาจารย์นิเทศ จำนวน 40 คะแนน ประกอบด้วย

(1) ผลการประเมินจากอาจารย์นิเทศ 10 คะแนน

(2) ผลการประเมินจากการนำเสนอผลการปฏิบัติงาน 5 คะแนน

(3) ผลการประเมินรายงาน 25 คะแนน

ทั้งนี้ นิสิตจะต้องได้รับคะแนนประเมินผลในส่วนของสถานประกอบการ และส่วนของอาจารย์นิเทศ ส่วนละไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็มในแต่ละส่วน จึงจะถือว่าผ่านการเรียนวิชาสหกิจศึกษา โดยจะได้รับผลการประเมินในระดับคะแนนตัวอักษร “S”

2. กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของนิสิต

ผลการประเมินจากหน่วยงาน

การรายงานความก้าวหน้าทุก ๆ 2 สัปดาห์

ผลงานจากการปฏิบัติสหกิจศึกษา

การสัมมนาหลังการปฏิบัติสหกิจศึกษา ซึ่งนิสิตใช้เวลาในการนำเสนอ หน่วยงานละไม่เกิน 20 นาที (นำเสนอ 15 นาที และถามตอบ 5 นาที)

3. ความรับผิดชอบของพนักงานที่เลี้ยงต่อการประเมินนิสิต

ฝึกสอนงาน ร่วมคิด เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำในการปฏิบัติสหกิจศึกษา

การประเมินผลการปฏิบัติงาน (ดังข้อ 1.1)

4. ความรับผิดชอบของอาจารย์ผู้รับผิดชอบประสบการณ์ภาคสนาม ต่อการประเมินนิสิต

ประเมินจาก การรายงานความก้าวหน้า

รูปเล่มรายงาน และ การนำเสนองานในวันสัมมนา อาจารย์ของสาขาวิชาทำการประเมินผลการนำเสนอ (ดังข้อ 1.2) และพิจารณาตามเกณฑ์ในการสัมมนาดังนี้

1. ความถูกต้องของข้อมูล
2. ความเหมาะสมของสื่อและรูปแบบการนำเสนอ
3. บุคลิกภาพและวิธีการนำเสนอ
4. การรักษาเวลา (ภาพรวมและการนำเสนอ)
5. ความสามารถในการตอบคำถาม

5. การสรุปผลการประเมินที่แตกต่าง

การประเมินผลที่แตกต่างขึ้นอยู่กับทำให้คะแนนของหน่วยงาน แต่สาขาลดความเสี่ยงโดยให้คะแนนกับหน่วยงาน 60 เปอร์เซ็นต์ และคะแนนอีก 40 เปอร์เซ็นต์มาจากการประเมินของสาขาวิชา ซึ่งผลการประเมินจะไม่แตกต่างกันมากนัก

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม

1. กระบวนการประเมินการฝึกประสบการณ์ภาคสนามโดยผู้เกี่ยวข้องต่อไปนี้

1.1 นิสิต

นิสิตจะมีข้อเสนอแนะแก่สาขาวิชาเกี่ยวกับ

1. สถานที่ผลงานจากการปฏิบัติสหกิจศึกษา
2. ข้อจำกัดของการฝึกซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนการสอน จากหน่วยงาน และ จากตัวนิสิต
ข้อเสนอแนะแก่นิสิตรุ่นน้อง
  1. การเลือกสถานที่/หน่วยงาน การเตรียมตัว การปฏิบัติตัวขณะปฏิบัติสหกิจศึกษา
  2. ปัญหาที่เจอ และแนวทางแก้ไข

1.2 พนักงานพี่เลี้ยงหรือผู้ประกอบการ

มีข้อเสนอแนะในการเตรียมตัวนิสิต เช่น โปรแกรมที่ใช้ในการปฏิบัติสหกิจศึกษา เทคนิคต่าง ๆ และรายวิชา หรือ ความรู้ที่ควรสอนแก่นิสิตเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามภาระ และงานที่หน่วยงานมอบหมาย

1.3 อาจารย์ที่ดูแลกิจกรรมภาคสนาม

นำข้อเสนอแนะจากหน่วยงาน และ จากนิสิตมาปรับปรุงรายวิชา และ วิธีการเรียนการสอน

1.4 อื่น ๆ (ถ้ามี)

-

2. กระบวนการทบทวนผลการประเมินและการวางแผนปรับปรุง

ประชุมคณาจารย์ในสาขาวิชา เพื่อพิจารณาข้อเสนอแนะของหน่วยงาน และ จากนิสิตที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา เพื่อนำมาปรับปรุงการส่งนิตไปปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคการศึกษาต่อไป โดยแสดงไว้ใน มคอ. 6 และ มคอ. 7